

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 676/2014-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. novembra 2014 predbežne prerokoval sťažnosť Z. Z., zastúpeného JUDr. Ľudovítom Štanglovičom, advokátska kancelária, Jarmočná 2264/3, Šaľa, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Tdo 26/2014 z 30. apríla 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Z. Z. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. augusta 2014 doručená sťažnosť Z. Z. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Tdo 26/2014 z 30. apríla 2014.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Galanta sp. zn. 1 T 231/2008 z 23. mája 2011 uznaný vinným z obzvlášť závažného zločinu krádeže (spolupáchateľstvom) podľa § 212 ods. 1 a 5 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) a iné a bol mu uložený trest odňatia slobody vo výmere päť rokov.

Na základe podaných odvolaní obžalovaných rozhodol Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 3 To 89/2011 z 2. júla 2013, ktorým zmenil prvostupňový rozsudok vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu.

Proti druhostupňovému rozhodnutiu podal sťažovateľ dovolanie, ktoré najvyšší súd v zmysle ustanovenia § 382 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) odmietol, pretože neboli zistené dôvody dovolania podľa ustanovení § 371 Trestného poriadku.

Sťažovateľ v sťažnosti namietal, že rozhodnutím najvyššieho súdu došlo k porušeniu jeho základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľ svoje námietky opieral o túto argumentáciu:

«Poukazujem hlavne na tú skutočnosť, že odôvodnenie Uznesenia NS SR z 30.04.2014 nespĺňa ústavné požiadavky na riadne zdôvodnenie rozhodnutí.

Sťažovateľ v dovolaní argumentoval tým, že z vykonaných dôkazov v konaní pred OS Galanta sp. zn. 1T/231/2008 vyplynulo, že v jeho prípade došlo k naplneniu podmienok krajnej núdze v zmysle § 24 ods. 1 Tr. zák., a preto nedošlo k naplneniu znakov legálnej definície trestného činu podľa § 8 Trestného zákona (ďalej aj „Tr. zák.“), čo subsumoval pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Trestného poriadku (ďalej aj „Tr. por.“). Sťažovateľ v odôvodnení dovolanie poukazoval na skutkový stav, tak ako si ho osvojili OS Galanta pod sp. zn. 1 T/231/2008 a Krajský súd v Trnave pod sp. zn. 3To/89/2011 a v takej podobe, v akej vyplynul z vykonaných dôkazov. Sám Najvyšší súd SR v odôvodnení Uznesenia NSSR z 30.04.2014 dal tomuto poukazovaniu na skutkový stav zistený v predchádzajúcich konaniach za pravdu, keď v odôvodnení sťažnosťou napadnutého Uznesenia uviedol na str. 4 v prvom odseku „[obvinený Z. Z.]... Rozoberal dôkazy, na základe ktorých bol ustálený skutkový stav a uviedol, ktorí svedkovia vypovedali v tom

zmysle, že jeho osobe a členom jeho rodiny hrozilo reálne nebezpečenstvo...“. Z uvedeného vyplýva, že aj Najvyšší súd SR v Uznesení z 30.04.2014 priznal, že sťažovateľ v dovolaní len konštatoval zistený skutkový stav v predchádzajúcich konaniach na OS Galanta (a KS Trnava), ktorý si konajúce súdy osvojili, a teda sťažovateľ v dovolaní nepožadoval od Najvyššieho súdu SR, aby dovolací súd skúmal alebo menil správnosť, či úplnosť zisteného skutku. Sťažovateľ sa v dovolaní zamerával len na nesprávne právne posúdenie zisteného a ustáleného skutkového stavu, pretože uvedený skutkový stav mal byť posúdený podľa § 24 ods. 1 Tr. zák. ako inštitút krajnej núdze vylučujúcej protiprávnosť činu, a tým aj vylúčenie spáchania trestného činu.

Najvyšší súd SR v Uznesení z 30.04.2014 v odôvodnení však uviedol „k dovolaciemu dôvodu... podľa §371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. je nutné zdôrazniť, že rozsah prieskumného oprávnenia dovolacieho súdu je v zmysle vyššie citovaného ustanovenia obmedzený na právne posúdenie ustálených skutkových zistení. Dovolací súd nie je legitimovaný posudzovať ani úplnosť skutkových zistení ustálených súdmi oboch stupňov v pôvodnom konaní, a rovnako ani hodnotenie dôkazov vykonaných v pôvodnom konaní. Vo vzťahu k obvinenému Z. Z. na to správne poukázal vo svojom vyjadrení k dovolaniu prokurátor krajskej prokuratúry. Podotknúť treba, že ako otázka či konanie obvineného Z. Z. bolo konaním v krajnej núdzi... sú predovšetkým otázkami skutkovými, ktoré sú, a v predmetnom prípade aj boli, predmetom dokazovania, ktoré ako prvostupňový súd, tak aj odvolací súd vyhodnotili tak, že nešlo o krajnú núdzu...“

Porušenie práva na spravodlivý proces vidím preto v tom, že Najvyšší súd SR v uznesení sp. zn. 5 Tdo 26/2014 z 30.04.2014 vôbec nevysvetlil, prečo je naplnenie (či nenaplnenie) podmienok krajnej núdze podľa jeho názoru skutkovou okolnosťou, a nie právnym zhodnotením. Najvyšší súd SR iba nekriticky prebral názor príslušného prokurátora krajskej prokuratúry z vyjadrenia k dovolaniu sťažovateľa do odôvodnenia svojho Uznesenia z 30.04.2014 (porov. aj str. 6 prvý odsek odôvodnenia Uznesenia NS SR z 30.04.2014), a preto sťažnosťou napadnuté uznesenie je arbitrárne. Zároveň dávam do pozornosti Ústavného súdu SR, že v prípade posudzovania splnenia, či nesplnenia podmienok krajnej núdze išlo o podstatnú námietku sťažovateľa, na ktorej bolo založené jeho dovolanie. Najvyšší súd SR teda v sťažnosťou napadnutom uznesení vôbec nedal odpoveď na podstatný argument sťažovateľa uvedený v jeho dovolaní.

Mám za to, že sťažovateľ dovolaním uplatňoval jeho Ústavou a Dohovorom garantované právo na súdnu ochranu, keď takýmto zákonným spôsobom vyjadril nesúhlas s rozhodnutiami Okresného súdu Galanta sp. zn. 1T/231/2008 zo dňa 23.5.2011 a Krajského súdu v Trnave sp. zn. 3To/89/2011 zo dňa 2.7.2013 a podal mimoriadny opravný prostriedok, ktorý je výrazom práva na súdnu ochranu. Vo svojom dovolaní popísal dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., teda v čom videl nesprávne právne posúdenie skutku, resp. nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia, pričom právne zhodnotenie sa týkalo len skutkového stavu zisteného v predchádzajúcich konaniach, čo konštatoval aj Najvyšší súd SR v sťažnosťou napadnutom uznesení odôvodnením „[dovolateľ] rozoberal dôkazy, na základe ktorých bol ustálený skutkový stav“. Teda aj samotný Najvyšší súd SR vo svojom odôvodnení na jednom mieste potvrdil, že sťažovateľ v dovolaní nepožadoval, aby dovolací súd skúmal alebo menil správnosť alebo úplnosť zisteného skutku. Sťažovateľ v dovolaní namietal a poukazoval na to, že bol naplnený dovolací dôvod a základom jeho argumentu bolo to, že jeho konanie nespĺňa znaky trestného činu podľa § 8 Tr. por., pretože na základe ustáleného skutkového stavu boli naplnené podmienky krajnej núdze podľa § 24 ods. 1 Tr. zák.. Táto podstatná námietka by viedla úspechu v dovolaní a týkala sa právneho zhodnotenia skutkového stavu. Najvyšší súd SR sa však touto podstatnou námietkou (právnej kvalifikácie) v odôvodnení Uznesenia z 30.04.2014 vôbec nezaoberal, pričom argumentoval tým, že má ísť o skutkovú otázku, ktorú nie je oprávnený posudzovať. V sťažnosťou napadnutom uznesení však nevysvetlil, že prečo podľa jeho názoru ide o „skutkovú otázku“, pričom len prebral názor príslušného krajského prokurátora z vyjadrenia príslušného prokurátora k dovolaniu sťažovateľa, a to nekriticky a bez odôvodnenia, čím je jeho rozhodnutie arbitrárnym.

V dôsledku arbitrárneho a neodôvodneného rozhodnutia NS SR tak došlo k porušeniu práva sťažovateľa na súdnu ochranu, keďže nebolo odpovedané na jeho podstatnú dovolaciu námietku.

Dôkaz: dovolanie sťažovateľa z 14.10.2013 - vid'. spis

uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Tdo 26/2014 zo dňa 30.04.2014

Z dôvodu značnej arbitrárnosti Uznesenia NS SR z 30.04.2014 okrajovo a stručne uvádzam, že posudzovanie podmienok krajnej núdze nemôže byť „skutkovou otázkou“, keďže podmienky krajnej núdze sú obsiahnuté v ust. § 24 ods. 1 Tr. zák., teda v právnej

norme. Posudzovanie splnenia podmienok krajnej núdze je teda aplikáciou právnej normy § 24 ods. 1 Tr. zák. na určitý skutkový stav. Takýmto spôsobom postupoval aj sťažovateľ v dovolaní. Navyše, v širšom komplexe, v prípade posudzovania splnenia podmienok krajnej núdze ide aj o posudzovania naplnenia, či nenaplnenia znakov trestného činu podľa § 8 Trestného zákona (čo je právnou otázkou), keďže trestným činom je protiprávny čin, ktorého znaky sú uvedené v Trestnom zákone, ak Trestný zákon neustanovuje inak. Inštitút krajnej núdze ako okolnosti vylučujúcej protiprávnosť činu je zároveň negatívnym znakom trestného činu („ak Trestný zákon neustanovuje inak“), keďže splnenie podmienok krajnej núdze je zároveň vylúčením protiprávnosti činu, a teda nenaplnením zákonných znakov legálnej definície trestného činu podľa § 8 Trestného zákona. Dodávam, že všetky úvahy v tomto odseku sú právnym zhodnotením.»

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd rozhodol o jeho sťažnosti nálezom, ktorým by vyslovil porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tdo 26/2014 z 30. apríla 2014, toto rozhodnutie zrušil a vrátil vec najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ v sťažnosti namietal porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľ, tak ako to sám uviedol vo svojej sťažnosti, vidí porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v neodôvodnenosti právnych záverov namietaného uznesenia najvyššieho súdu, keď podľa názoru sťažovateľa najvyšší súd na podstatné argumenty prednesené sťažovateľom v podanom dovolaní neposkytol náležitú odpoveď.

Ústavný súd pristúpil k preskúmaniu uznesenia najvyššieho súdu, aby posúdil, či výkon právomoci najvyššieho súdu, a teda kvalita obsahu jeho rozhodnutia zodpovedá požiadavkám kladeným konštantnou judikatúrou ústavného súdu na odôvodnenia rozhodnutí všeobecných súdov.

Z obsahu sťažnosti a namietaného uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd zistil, že sťažovateľ podaný mimoriadny opravný prostriedok oprel o dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, a síce že rozhodnutie krajského súdu je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutkového stavu. V podanom dovolaní sťažovateľ argumentoval, že v jeho prípade boli naplnené podmienky

konania v krajnej núdzi ako okolnosti vylučujúcej protiprávnosť činu podľa ustanovenia § 24 ods. 1 Trestného zákona, keďže sa podľa svojho vyjadrenia skutku, za ktorý bol odsúdený, dopustil iba z toho dôvodu, že bol naňho vyvíjaný protizákonný nátlak v podobe nebezpečenstva ublíženia na zdraví, resp. usmrtenia jeho osoby, ako aj členov jeho rodiny. Sťažovateľ na tomto mieste dôvodil poukazom na svedecké výpovede preukazujúce podľa jeho názoru hrozbu reálneho nebezpečenstva jemu a členom jeho rodiny, kde sťažovateľ zdôrazňoval, že vyhrážky spoluodsúdených neostali iba vo verbálnej rovine.

Najvyšší súd namietaným uznesením o podanom dovolaní sťažovateľa rozhodol tak, že ho v zmysle § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol, pretože nezistil splnenie prezentovaného dôvodu dovolania podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Najvyšší súd sa s argumentáciou sťažovateľa o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku nestotožnil, naopak, potvrdil stanovisko, ktoré k podanému dovolaniu sťažovateľa predložil príslušný prokurátor, a síce že sťažovateľom prednesené námietky smerujú proti skutkovým zisteniam konajúcich súdov a ako také nie sú pod dovolací dôvod podľa citovaného ustanovenia Trestného poriadku subsumovateľné, pretože ako mimoriadna opravná inštancia je dovolací súd skutkovým stavom ustáleným súdmi nižšej inštancie viazaný.

Vo vzťahu k sťažovateľom uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku najvyšší súd vysvetlil podstatu dovolacieho dôvodu v zmysle citovaného ustanovenia, kde zdôraznil, že je v danom prípade rozsah prieskumného oprávnenia dovolacieho súdu obmedzený výlučne na právne posúdenie ustálených skutkových zistení, a teda k posudzovaniu úplnosti skutkových zistení ustálených súdmi oboch stupňov v pôvodnom konaní ani k hodnoteniu tu vykonaných dôkazov nie je zásadne legitimovaný. Konkrétne, vo vzťahu k argumentácii sťažovateľa najvyšší súd na základe prezentovanej interpretácie citovaného dovolacieho dôvodu konštatoval, že otázka posúdenia, či konanie sťažovateľa bolo konaním v krajnej núdzi, bola otázkou skutkovou, ktorá ako taká bola predmetom dokazovania v konaní pred súdmi oboch

stupňov, na základe ktorého súdy uzavreli, že konanie sťažovateľa nebolo konaním v krajnej núdzi.

Najvyšší súd preto konštatoval, že skutkové zistenia tvoriace obsah skutkovej vety v odsudzujúcom rozsudku zodpovedajú zákonným znakom skutkovej podstaty trestného činu, z ktorého spáchania bol sťažovateľ uznaný vinným, a len samotný nesúhlas sťažovateľa s tým, ako konajúce súdy vyhodnotili vykonané dôkazy, ešte nemôže zakladať dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Vzhľadom na uvedené najvyšší súd dovolanie sťažovateľa pre nesplnenie dovolacích dôvodov v zmysle ustanovenia § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Ústavný súd po preskúmaní namietaného uznesenia najvyššieho súdu dospel k týmto relevantným čiastkovým záverom:

Najvyšší súd v odôvodnení svojho rozhodnutia poskytol výklad ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku a podrobne vysvetlil konkrétny, sťažovateľom uplatnený dovolací dôvod poskytovaný ustanovením § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, teda podmienky jeho aplikovateľnosti. Najvyšší súd potvrdil správnosť súdom určenej právnej kvalifikácie a na základe interpretácie dotknutého ustanovenia Trestného poriadku súčasne vylúčil možnosť subsumovania argumentácie sťažovateľa (predstavujúcej podľa názoru dovolacieho súdu námietky smerujúce proti skutkovým zisteniam) pod citovaný dovolací dôvod.

Ústavný súd je toho názoru, že najvyšší súd sťažovateľovi jasne a dostatočne vysvetlil, že ním prezentovaná argumentácia obsiahnutá v podanom dovolaní de facto predstavovala výhrady k vyhodnoteniu svedeckých výpovedí (na ktoré sa sťažovateľ odvolával a ktoré podľa jeho presvedčenia preukazovali existenciu okolnosti vylučujúcej protiprávnosť jeho konania), teda výhrady k skutkovému záveru súdov o nesplnení podmienok krajnej núdze ako okolnosti vylučujúcej protiprávnosť.

Najvyšší súd skonštatujúc nedostatok sťažovateľom formulovaného dovolacieho dôvodu dovolanie ako neprípustné odmietol. V prijatom uznesení najvyšší súd náležite interpretoval dotknutú právnu úpravu týkajúcu sa mimoriadneho opravného prostriedku – dovolania [§ 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku] a vo vzťahu k nej posúdil

relevantnosť argumentačných námietok sťažovateľa. Najvyšší súd vyčerpávajúco odpovedal na ťažiskové argumenty sťažovateľa týkajúce sa jeho tvrdení o nesprávnom právnom posúdení skutkového stavu. Na základe náležitého odôvodnenia vylúčil najvyšší súd danosť dovolacieho dôvodu podľa citovaných ustanovení Trestného poriadku a rozhodol o odmietnutí dovolania pre jeho neprípustnosť.

Konštatovanie o neprípustnosti dovolania sťažovateľa bolo založené na racionálnom, náležitom, a teda ústavne konformnom výklade relevantnej právnej úpravy, ktorý nepopiera jej účel a podstatu a na základe ktorého bol ustálený dôvod na odmietnutie dovolania.

Odôvodnenie namietaného uznesenia najvyššieho súdu tak predstavuje dostatočný základ pre jeho výrok, pretože sa opiera o náležité vysvetlenie právnej úvahy a vyčerpávajúcu odpoveď poskytnutú sťažovateľovi zo strany najvyššieho súdu, na ktorej tento postavil svoje rozhodnutie. Ústavný súd tak považuje odôvodnenia jeho rozhodnutia za dostatočné, nevybočujúce z limitov čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v zmysle § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde posúdil ako zjavne neopodstatnenú.

Ústavný súd vzhľadom na svoje závery rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. novembra 2014